

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11Csp/190/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119214005
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2020:8119214005.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v spore žalobkyne: L. W., X.. X.X.XXXX, L. J., J. XX, zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66, p r o t i žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35792752, zastúpený: Advokátka kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Bratislava, Kubániho 16, IČO: 47233516, o primerané finančné zadostučinenie takto

rozhodol:

- I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 50 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
- II. Žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a .
- III. Žalobca m á voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, ale len z prisúdenej istiny.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa žalobou z 5.9.2019 si uplatnila voči žalovanému primerané finančné zadostučinenie vo výške 1.380,44 Eur a to podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa na základe toho, že v konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 15Csp/53/2016 bola úspešná so žalobou o zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy uzavretej na zabezpečenie pohľadávky zo zmluvy o revolvingovom úvere, pričom odcitovala časť odôvodnenia príslušného rozsudku. Poukázala na sankčnú a relutárnu funkciu primeraného finančného zadostučinenia. Výšku nároku odôvodnila súčtom úrokov a poplatkov, ako aj odplaty podľa článku 8 úverovej zmluvy na zaplatenie čoho žalovaný nemal nárok, keďže úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

2. Žalovaný so žalobou nesúhlasil majúc za to, že neboli splnené zákonné podmienky na priznanie uplatneného nároku v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. Poskytovanie právnej ochrany v dôsledku porušenia práv strán v spore má byť vyvážené a preto je potrebné posúdiť, či účel sledovaný zákonom sa dosahuje vyslovením neplatnosti zmluvnej podmienky, odplaty za úver alebo nad rámec toho aj priznaním nároku na primerané finančné zadostučinenie. Zo žaloby pritom nevyplývajú také skutkové okolnosti, ktoré by preukazovali nutnosť priznania finančného zadostučinenia.

3. Žalovaný poukázal aj na ďalšie súdne konania, v ktorých žalobkyňa si uplatnila primerané finančné zadostučinenie - 13Csp/186/2018, 11Csp/221/2018, 10Csp/136/2019, v ktorých si mohla uplatniť daný nárok aj s odkazom na rozhodnutie 15Csp/153/2016. Žalobkyňa takýmto spôsobom zneužíva ustanovenie § 3 ods. 5 citovaného zákona, pretože nesleduje dosiahnutie účelu - nastolenie rovnováhy zmluvných strán, ale vytvorenie neoprávneného obohatenia, na čo poukázal aj Krajský súd v Prešove v rozhodnutí 14Co/91/2012. Postup žalobkyne by mal posúdený aj s poukazom na § 3 Občianskeho zákonníka a článku 2 a 5 CSP. Žalovaný zdôraznil, že v súvislosti s predmetnou zmluvou o revolvingovom

úvere už uhradil žalobkyni primerané finančné zadostučinenie vo výške 300 Eur na základe rozhodnutia 16Csp/199/2017 a tým došlo k naplneniu účelu sledovaného zákonom č. 250/2007 Z.z.

4. Žalobkyňa právo na repliku nevyužila.

5. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne, spismi tohto súdu 15Csp/53/2016, 16Csp/199/2017, ako aj ďalším spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

6. Strany uzavreli XX.X.XXXX formulárovú zmluvu o revolvingovom úvere pod č. XXXXXXXXXXXX, ktorou bol žalobkyni poskytnutý úver 990 Eur s ročnou úrokovou sadzbou 70%, ktorý mala žalobkyňa splatiť 42 mesačnými splátkami po 53,04 Eur.

7. V ten istý deň bola na samostatnej listine uzavretá stranami aj dohoda o zrážkach zo mzdy podľa § 551 Občianskeho zákonníka na zabezpečenie pohľadávky z predmetnej úverovej zmluvy, pričom bola dohodnutá výška týchto zrážok po 53,04 Eur.

8. Listom zo dňa 13.7.2016 žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobkyne o vykonávanie zrážok zo mzdy na základe spomínanej dohody, pričom svoju pohľadávku vyčíslil na 849,59 Eur.

9. Hneď 22.8.2016 žalobkyňa podala voči žalovanému žalobu, ktorou žiadala, aby žalovaný bol zaviazaný držať sa použitia predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy. Konanie sa viedlo pod sp. zn. 15Csp/53/2016. Keďže zároveň podala aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia súd uznesením č.k. 15Csp/53/2016-25 zo dňa 21.9.2016 zaviazal žalovaného formou neodkladného opatrenia zdržať použitia danej dohody do právoplatného ukončenia sporu vo veci samej. Uznesenie v tejto časti sa stalo vykonateľným už 26.9.2016. Z uvedeného spisu vyplýva aj to, že pracovný pomer žalobkyne u jej zamestnávateľa bol ukončený k 30.11.2016.

10. Následne súd žalobe vyhovel rozsudkom č.k. 15Csp/53/2016-99 zo dňa 14.12.2017, ktorý sa stal právoplatný 17.2.2018. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že uzatvorením dohody o zrážkach zo mzdy je spotrebiteľ nútený strpieť vykonávanie zrážok zo mzdy na úhradu pohľadávky veriteľa vyčíslenej zamestnávateľovi bez súdnej kontroly a uplatnenej aj na základe neprijateľných klauzúl. Poukázal na to, že predmetná úverová zmluva obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku vo forme dohody o poskytnutí služby ako záväzku veriteľa poskytnúť dlžníkovi na jeho žiadosť o po splnení podmienok službu spočívajúcu v možnosti odkladu maximálne troch splátok úveru, hoci bola už súdom vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku a to rozsudkom tohto súdu sp. zn. 9C/140/2013 zo dňa 4.9.2014. Uviedol tiež, že úverová zmluva neobsahuje všetky povinné náležitosti, konkrétne dobu trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti úveru podľa § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z.z., čo spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru podľa § 11 ods. 1 písm. b/ citovaného zákona. V súvislosti s dohodou o zrážkach zo mzdy súd uviedol, že žalobkyňa ju musela podpísať, ak chcela úver, pričom tento zabezpečovací inštitút umožňuje siahnuť do majetku spotrebiteľa, aj keď si uplatňuje veriteľ nároky z neprijateľnej zmluvnej podmienky alebo z neplatnej časti právneho úkonu, čím je spôsobená hrubá nerovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Nie je teda zaručená objektivita pri vyhodnotení výšky dlhu, ktorý väčšinou kopíruje subjektívnu predstavu veriteľa o výške pohľadávky. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok újijného práva a to ex offio súdnu kontrolu zmluvných podmienok.

11. Proti vyššie citovanému rozsudku ako aj proti uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia v konaní 15Csp/53/2016 sa žalovaný neodvolal.

12. Žalobkyňa podala viaceré žaloby voči rôznym subjektom o primerané finančné zadostučinenie v zmysle tohto istého zákonného ustanovenia aktuálne okrem tohto sporu je evidovaných 6 živých spisov. Za dôležité konanie však súd považuje za účelom posúdenia uplatneného nároku konanie vedené na tomto súde pod sp. zn. 16Csp/199/2017. V ňom žalobkyňa uplatnila voči žalovanému nárok na primerané finančné zadostučinenie vo výške 531,80 Eur na základe predchádzajúceho rozsudku č.k. 29Csp/41/2016-49 zo dňa 10.2.2017, ktorým súd vyhovel jej žalobe, keď zaviazal žalovaného titulom vydania bezdôvodného obohatenia zaplatiť sumu 531,80 Eur. Z rozsudku vyplýva, že žalobkyňa uplatnila nárok na základe tej istej úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX.X.XXXX. Ako vyplýva z rozsudku, žalobe bolo vyhovené okrem iného aj z dôvodu, že predmetná zmluva neobsahovala povinnú náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z.z. Súd rozsudkom č.k. 16Csp/199/2017-24 zo dňa

13.3.2018 priznal žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie vo výške 300 Eur, žalobu v prevyšujúcej zamietol a tento rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 7Co/88/2018-53 zo dňa 28.11.2018.

13. Je nepochybné, že žalobkyňa mala pri uzatvorení predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere a dohody o zrážkach zo mzdy postavenie spotrebiteľa.

14. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

15. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

16. Podľa § 52 ods.4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

17. Podľa 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

18. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia je porušenie práva alebo povinnosti podľa osobitných predpisov slúžiacim na ochranu spotrebiteľa (napr. zákon o ochrane spotrebiteľa, o spotrebiteľskom úvere, o finančných službách na diaľku, osobitné ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka).

19. Aj keď súd prvej inštancie zastáva názor, že keďže daný inštitút je satisfakciou pre spotrebiteľa, má slúžiť ako nástroj na odstránenie spôsobenej ujmy spotrebiteľa. To napokon aj vyplýva z dôvodovej správy k citovanému zákonnému ustanoveniu, kde sa uvádza, že finančné zadosťučinenie je záverečným prostriedkom ochrany spotrebiteľa v prípade, že preventívne pôsobenie neplní svoj účel, aby boli nahradené alebo zmiernené následky. Krajský súd v Prešove ako súd druhej inštancie však s týmto názorom nesúhlasí a vo svojich viacerých rozhodnutiach vyslovil záver, že pokiaľ bol spotrebiteľ v predchádzajúcom spore úspešný pri uplatnení porušenia jeho práva ako spotrebiteľa, základ nároku je daný (napr. uznesenie 9Co/50/2018 zo dňa 26.6.2018 alebo 17Co/17/2018 zo dňa 10.4.2018). Najnovšie aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019 uviedol, že jediným predpokladom pre priznanie finančného zadosťučinenia je už spomínané úspešné uplatnenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi a nevyžaduje, aby bola privedená konkrétna ujma.

20. Akceptujúc princíp právnej istoty upravený v článku 2 ods. 2 CSP súd preto rešpektuje vyslovený právny záver súdov vyššej inštancie. Keďže žalobkyňa ako spotrebiteľka bola v predchádzajúcom spore 15C/53/2016 úspešná, pričom z obsahu odôvodnenia rozsudku vyplýva, že dôvodom pre vyhovieť žalobe bolo aj to, že súd považoval predmetnú dohodu za neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko umožňovala vymôcť pohľadávku bez kontroly súdom a to v rozsahu nezákonného plnenia. Aj keď odôvodnenie spomínaného súdneho rozhodnutia sa zaoberá aj posúdením bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, v tomto spore súd nemohol tieto tvrdenia zohľadniť podľa všeobecnej platnej zásady „ne bis in idem“ (nie dvakrát o tom istom). Tieto skutočnosti boli totiž brané do úvahy pri priznaní primeraného finančného zadosťučinenia vo veci 16Csp/199/2017.

21. Základ nároku na primerané finančné učinenie je teda daný. Pokiaľ ide o jeho výšku, zákon nestanovuje žiadne kritéria, len požiadavku primeranosti. Rozhodnutie o výške nároku závisí od úvahy súdu podľa konkrétnych okolností prípadu. Súd pritom zohľadňuje to, o aké vážne porušenie práva spotrebiteľa išlo, prihliada na závažnosť a intenzitu protiprávneho konania žalovaného, intenzitu trvania a rozsahu nepriaznivých následkov a na subjektívny prístup oboch strán k protiprávnemu konaniu.

22. Súd nesúhlasí ani s tým, aby inštitút primeraného finančného zadosťučinenia mal plniť reparačnú a sankčnú funkciu. Ide totiž o súkromnoprávny inštitút občianskoprávneho charakteru, ktorý nemôže plniť funkciu sankcie. Tá je na mieste v iných oblastiach práva, ako je administratívne alebo trestné právo. Súd sa v tomto smere stotožňuje s právnym názorom vysloveným v uznesení Krajského súdu v Prešove 9Co/50/2018 zo dňa 26.6.2018. V ňom uviedol, že podstatou primeraného finančného zadosťučinenia nie je sankčná povaha, aj keď zaplatenie, keďže zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. má byť finančné a každé zaplatenie predstavuje finančný úbytok v aktívach osoby, voči ktorej nárok smeruje. Na účely sankcionovania je totiž administratívne a trestné právo, civilné právo má za cieľ „len“ kompenzáciu osoby, ktorej sa má zadosťučinenie poskytnúť.

23. Súd považuje za nesprávnu aj argumentáciu o reparačnej funkcii daného inštitútu. Tá je totiž typická pre iný právny inštitút a to náhradu škody. Primerané finančné zadosťučinenie rozhodne nemá slúžiť ako prostriedok na náhradu škody, ale má plniť len funkciu satisfakcie pre spotrebiteľa. Daný inštitút nemôže slúžiť na neprimerané obohacovania sa spotrebiteľa. Žalovaný bol už postihnutý tým, že nemá nárok na žiadnu odplatu za úver a preto je nesprávne, aby primerané finančné zadosťučinenie malo sa odvíjať od nepriznanej výšky odplaty. V tejto súvislosti súd poukazuje na právny záver vyplývajúci z ďalšieho rozhodnutia Krajského súdu v Prešove 17Co/17/2018 zo dňa 10.4.2018, ktorý uviedol nasledovne: „Pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia treba vychádzať zo závažnosti vzniknutej resp. hroziacej ujmy, okolností tak na strane žalobkyne ako aj žalovaného, okolností za ktorých došlo k porušeniu práva žalobcu. Pri určení výšky finančného zadosťučinenia sa nemožno striktnie držať ujmy, ktorá žalobkyni objektívne hrozila, resp. ktorá jej vznikla. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu, resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany“.

24. Dôvody posúdenia dohody o zrážkach zo mzdy podľa rozsudkov vo veci 15Csp/53/2016 spočívali v podstate v tom, že dohoda umožňuje obísť súdnu kontrolu neprijateľných zmluvných podmienok, zároveň je však nesporné, že dohoda o zrážkach zo mzdy stále predstavuje legitímny zabezpečovací právny inštitút, ktorý je stále zakotvený v právnom poriadku Slovenskej republiky v § 551 Občianskeho zákonníka, ktorý platil aj pre spotrebiteľské právne vzťahy bez obmedzenia do 30.4.2014. Od 1.5.2014 sú už obmedzenia vyplývajúce z osobitnej úpravy daného inštitútu v zmysle § 5a ods. 1 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z.z., ktoré však nie je možné aplikovať pre spornú dohodu, ktorá bola uzavretá skôr. Predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy obsahovala formálne zákonné podmienky a preto za týchto okolností súd nepovažuje postup žalovaného, ak využíval legitímny právny inštitút za závažné porušenie práv spotrebiteľa. Žalovaný navyše uvedenú dohodu mohol zrealizovať len v minimálnom rozsahu, keďže po dvoch mesiacoch od jej uplatnenia u zamestnávateľa žalobkyne súd vydal už spomínané neodkladné opatrenie, napokon žalobkyňa vo svojej výpovedi potvrdila, že žiadne zrážky zo mzdy sa na základe tejto dohody nezrealizovali. Žalobkyni nevznikla ani žiadna nemajetková ujma. Súd pri rozhodovaní o výške nároku zohľadnil aj to, že určité morálne zadosťučinenie bolo žalobkyni dané aj právoplatnosťou rozsudku vo veci 15Csp/53/2016, ale predovšetkým to, že finančné zadosťučinenie súvisiace s tou istou úverovou zmluvou jej už bolo vyplatené žalovaným vo výške 300 Eur na základe iného rozsudku. Súd prihliadal aj na skutočnosť, že žalovaný sa ani neodvolal voči neodkladnému opatreniu ani voči rozsudku vo veci 15Csp/53/2016. Za týchto okolností preto súd považoval finančné zadosťučinenie vo výške 50 Eur za dostatočnú satisfakciu pre žalobkyňu a žalobu preto v prevyšujúcej časti ako nedôvodnú zamietol.

25. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V danom prípade výška prisúdenej istiny závisela od úvahy súdu a preto súd vychádzal zo záveru, že žalobkyňa bola v spore úspešná a z toho dôvodu jej súd priznal nárok na plnú náhradu trov konania, ktorý sa však bude odvíjať len od výšky prisúdenej istiny. Nezistil totiž žiadny dôvod pre aplikáciu § 257 CSP, ktorý možno použiť len výnimočne.

26. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 C.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.